

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča uzruna Latvijas Tautas frontes 35.gadadienas svinīgajā pasākumā “No Atmodas līdz Atmodai. Latvijas Tautas fronteī 35”

Publicēts pirms vairāk nekā 1 gada

Publicēts: 08.10.2023.

Godātie Latvijas Tautas frontes dalībnieki!

Dāmas un kungi!

Savu uzrunu es vēlos sākt ar dialogu, kas norisinās starp kādu priesteri un viņa mācekli:

“(..) Mums jāsap, ka migla tūda klidīs.

Bet vai tā klidīs?

Vienalga jāsap.

Pat, ja tie būtu meli?

Tie nebūs meli. Migla klidīs (..)”.

Šie vārdi pieder lugas “Dzīvais ūdens” varoņiem, ko 1987. gadā sarakstīja dzejniece Māra Zālīte. Lugas galvenais varonis – Priesteris – cīnās gan ar sevi, gan apkārtējiem, jo īsti nezina, kā izklidināt miglu. Kā kliegt miglu cilvēkos un kā pamosties no

bezglīgiem miglas māņiem, atgūstot ticību.

Šodien mēs atskatāmies uz mūsu Trešo Atmodu. Kas vispār ir Atmoda? Kad tā sākās un vai tā ir beigusies?

Pirms trīsdesmit pieciem gadiem migla izklīda un mēs atmodāmies. Ja ir atmošanās, tad acīmredzot pirms tam ir bijis miegs, bet miegā – sapnis. Tā runājam par savas brīvības atgūšanu, taču pirms tam Padomju Savienība bija murgs, nevis sapnis.

Pirms trīsdesmit pieciem gadiem mēs katrs atsevišķi un tad visi kopā secinājām, ka mēs tiešām dzīvojam murgā. Dažādas paaudzes, dažādi domājoši cilvēki. Es apzināti saku “mēs”, jo arī es – toreiz kā piecpadsmitgadīgs jauniešs – jutos piederīgs šim procesam.

Saprast, ka sapņo, un pamosties – tas nav viens un tas pats. Latvijas Tautas fronte sāka modināt visu Latviju. Visus, neatkarīgi no tautības, neatkarīgi no vecuma, neatkarīgi no profesijas. Bija daudz diskusiju par to, kā pareizāk mosties. Būtu maldīgi domāt, ka tas notika bez strīdiem, ka visiem bija viens viedoklis par visu un ka katrs cēlās un gāja gulēt ar tautasdziesmu uz lūpām. Katram bija savs redzējums par ātrumu, par dalībniekiem un par turpmāko. Taču viens bija skaidrs – jādabū acis vaļā un jāpieceļas kājās. Un strīdiem, kas bija pirms tam, vairs nav nozīmes. Jo izdevās – mēs atmodāmies.

Toreiz, pirms trīsdesmit pieciem gadiem, Latvijas Tautas fronte iekustināja un atmodināja Latvijas sabiedrību. Katrs tautfrontietis savā vietā un savā laikā darīja, ko var, un izrādās, tieši to, kas vajadzīgs. Un neziņas migla pasaulē par Baltijas valstīm pamazām izklīda. Jo tieši katra tautfrontieša redzamais un neredzamais darbs uz pasaules kartes no jauna uzlika Latviju, Lietuvu un Igauniju. Migla izklīda un mēs pamodāmies!

Taču ne katri sapņi beidzas ar laimīgām beigām. Tā ir noticis Ukrainā, kur ļaunuma impērija – Krievija negrib pieļaut to, ka vēl viena tauta atmodas. Ukraina nav un nekad nebūs Krievijas pagalmis, jo Krima ir Ukraina, Donbass ir Ukraina, Harkiva ir Ukraina, Hersona ir Ukraina un Zaporīžja ir Ukraina. Latvija ir un būs blakus, un atbalstīs Ukrainu līdz tā aizies prom no melu un ļaunuma impērijas.

Godātie tautfrontieši!

Bieži vien vēsturiski nozīmīgi pavērsieni notiek un lēmumi tiek pieņemti ne jau parlamenta debatēs, bet gan citā līmenī – kad tajā iekļaujas neskaitāmu cilvēku brīvības alkas. Vēstures rats pagriežas brīdī, kad katrs indivīds ar savu neatlaidību un ticību spēj mainīt vēstures gaitu. Latvijas Tautas fronte tam ir spilgts piemērs.

Tautfrontieši, jūs uz saviem pleciem iznesāt Latvijas brīvības alkas. Tieši jūs kļiedējāt nedrošības miglu un panācāt ticību vairumā Latvijas cilvēku, ka 1918. gadā proklamētā Latvijas Republika nav tikai sapnis, bet atjaunojams un īstenojams mūsu tautas ideāls.

Dāmas un kungi!

Mēs atrodamies Rīgas pili. Tieši šeit nesena is gaviļnieks Alberts Bels kopā ar Ēvaldu Valteru Latvijas Tautas frontes organizētajā 1988. gada 11. novembra manifestācijā pirmo reizi pēc padomju okupācijas gadiem Svētā Gara tornī pacēla Latvijas valsts karogu. Un vēl viens sapnis kļuva par īstenību.

Droši vien daudziem no jums mūžam atmiņā un sirdī ir arī Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongresā leģendārā aktiera Ēvalda Valtera skandētā daina:

Man pieder tēvu zeme

Ar visām atmatām,

Man pašam kungam būt,

Man pašam arājam.

Jums izdevās. Mums izdevās. Bet tas būtu jocīgi, ja dienas svarīgākais notikums būtu pamošanās. Ar Atmodu viss tikai sākās. Tad

bija jāsāk art. Bija pašiem jānosaka, kā tad mēs te dzīvosim un strādāsim. Kur sākt? Kur art? Kur neart? Ko stādīt? Kam pienākas raža? Un vai ražu tiešām dabū tie, kam pienākas? Protams, viedokļi atšķirās. Bet atmostoties par to jau mēs cīnījāmies – lai katram drīkstētu būt viedoklis. Gan agrāk, gan tagad dzirdu, ka daudzi ir vilušies, jo Atmodas laika ideāli ir izčibējuši un nav sasniegti. Manuprāt, galvenais – brīvība – ir sasniegts.

Ne reti dzird runājam, ka tolaik mēs bijām vienoti, ticējām vieniem ideāliem, bet tagad – tikai kašķējamies. Nav tiesa. Pietiks bērt sev pelnus uz galvas. Domāju, daudzi klātesošie man piekritīs, ka arī Latvijas Tautas frontes laikā bija daudz strīdu un nesaskaņu, bet par svarīgo jūs bijāt vienisprātis – mums jāizcīna sava neatkarība, sava iespēja strīdēties, prasīt, diskutēt, darīt. Tāpat ir arī šodien. Mēs esam dažādi, bet svarīgos mirkļos vienoties lielum mērķim mēs varam – mēs varam strīdēties par daudzām ikdienas neejdībām. Piemēram, mēs varam strīdēties par izglītības saturu, mēs varam sūdzēties par ielu remontu plānošanu. Bet! Kad uz karstām pēdām jāgādā praktisks atbalsts Ukrainas karā cietušajiem, tad mūsu ikdienas trokšņi spēj atkāpties.

Izrādās, pēkšņi saklausīt un sadarboties spēj lielākais nacionālists ar atvērtāko pasaules pilsoni. Kopā strādā omīte Ķengaragā un jaunā ģimene no Cēsīm. Jo mums ir kopīgas vērtības, kas vieno. Un to labā mēs spējam pilnībā aizmirst par savām atšķirībām.

Dažkārt pēc ilga miega ir liels kārdinājums pagriezties uz otriem sāniem un gulēt tālāk. Ir pagājuši trīsdesmit pieci gadi, kopš jūs gādājāt, lai visa tauta pamostos un nenogulētu šo vēsturisko iespēju. Paldies jums par to!

Nešaubos, ka vēsture ir svarīga. Bet vēl svarīgāka par vēsturi ir nākotne. Ar katru nākamo dienu jūsu tā laika darbs nevis tiek aizmirsts, bet iegūst arvien lielāku nozīmi.

Dāmas un kungi!

Neatkarība ir pastāvīgs lielums. Tiklīdz mēs atslābstam un neizrādām interesi par savu brīvību, par to sāk interesēties kāds cits. Tiklīdz mēs slinkāk sākam art savu zemi, no krūmiem izlien citi – sveši arāji. Par savu brīvību mēs cīnījāmies pirms trīsdesmit pieciem gadiem, cīnāmies tagad un būs jācīnās arī pēc trīsdesmit pieciem gadiem. Cīnīsimies ar savu darbu, ar savu mīlestību. Cīnīsimies par laimīgāku Latviju, par pārtikušāku sabiedrību, par drošākām mājām. Cīnīsimies par Latviju, kurā lepni sacīt “Paldies, man iet labi!” Iestāsimies par Latviju, kurā priecājamies par to, ka citiem iet labi.

Spēja svarīgos brīžos sadoties rokās rāda, ka mūsu ideāli nekur nav pagaisuši. Un mums ir mērķi par izglītotāku, turīgāku un laimīgāku Latviju. Tieši mērķi, nevis sapņi. Jo mērķis – tas nozīmē, ka kaut ko esam gatavi darīt. Bet sapnis – tas nozīmētu, ka gribam iemigt un ļaut rīkoties citiem. Un mūsu uzdevums ir gaidīt prom šo uzmācīgo ikdienas snaudu. Jo Atmoda nekad nebeidzas.

Paldies!

Saistītas tēmas

[Edgars Rinkēvičs](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-edgara-rinkevica-uzruna-latvijas-tautas-frontes-35gadadienas-svinigaja-pasakuma-no-atmodas-lidz-atmodai-latvijas-tautas-frontei-35>